

Antwoord

van Gedeputeerde Staten op vragen van

B.K. Potjer (GroenLinks)

(d.d. 16 mei 2017)

Nummer

3298

Onderwerp

Massale bomenkap bij Rijswijk

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Via diverse kanalen bereiken ons signalen dat de provincie de vaarweg tussen Den Haag en Delft verbreedt en daarbij honderden bomen wil kappen (zie bijv.

<https://rijswijk.tv/provincie-gaat-200-rijswijkse-bomen-kappen-delen/>).

1. *Wat is het project/plan precies? Kan het College grafisch (met een kaart) verduidelijken welk traject wordt verbreed en hoe?*

Antwoord:

Het betreft een oeververvanging in het Rijn-Schiekanaal tussen Delft en Den Haag. De bestaande oevers zijn gemiddeld 50 jaar oud en bestaan hoofdzakelijk uit houten damwanden. Een inventarisatie van deze oeverconstructies heeft aangetoond dat delen van deze constructies om technische of om functionele redenen niet meer voldoen. Hierdoor kunnen de deugdelijke staat en/of de veiligheid en de doorstroming op de vaarweg in het geding komen. In dit project vervangen we ruim vijf kilometer. De nieuwe oevers bestaan uit een stalen damwandconstructie met, afhankelijk van de locatie, een basaltglooiing of een kademuur. De nieuwe constructie heeft een technische levensduur van 100 jaar.

Het Rijn-Schiekanaal is op twee locaties niet voldoende breed (zie bijgevoegde kaart). Op grond van de Vaarwegenverordening Zuid-Holland 2015 zijn de afmetingen van de provinciale vaarwegen vastgesteld in de Uitvoeringsregeling vaarwegprofielen Zuid-Holland 2015. Voor het Rijn-Schiekanaal is de gewenste vaarwegbreedte 26,6 meter (CEMT III-M3 klasse 21,6+ zijwindtoeslag 5 meter). In het kader van de oeververvanging en met het oog op de lange levensduur van de nieuwe constructie, zijn we nu voornemens de vaarweg op die twee locaties te verbreden, ten behoeve van een vlotte en veilige doorstroming van het scheepvaartverkeer.

Deze werkzaamheden hebben gevolgen voor de bomen die dicht langs de vaarweg staan. Uitgangspunt is dat we deze bomen zoveel mogelijk behouden. Voor bomen die niet behouden kunnen worden, worden nieuwe bomen geplant, zoveel mogelijk op de huidige locatie. Dit doen we in goed overleg met de betrokken overheden en omgeving. Zie ook de antwoorden op vragen 3 t/m 8.

2. *Kan het College aangeven hoe dit project in de voortgangsrapportage infrastructuur is opgenomen?*

Antwoord:

De oeververvangingen in Rijswijk zijn onderdeel van het programma 2: Bereikbaar en Verbonden en wel het Doel 2-1: Instandhouding, bereikbaarheid en verkeersveiligheid op orde. Bijbehorende taak 2-1-2: uitvoeren van planmatig onderhoud.

Bomenkap

Vorig jaar heeft Provinciale Staten het bermbeleid vastgesteld voor provinciale wegen, waarbij een kernpunt was dat het kappen van bomen wordt vermeden.

3. *Geldt dit beleid ook voor vaarwegen?*
- Zo ja, hoe rijmt het College dat met de geplande kap?*
 - Zo nee, wat is het bomenkap- en berm(of oever)beleid bij vaarwegen?*

Antwoord:

Nee. Het bomenkap- en bermbeleid voor vaarwegen is vastgelegd in de Verordening Ruimte (art. 2.1.8 Vrijwaringszone provinciale vaarwegen) en de Vaarwegenverordening 2015. De breedte van de vrijwaringszone is 10 meter aan beide zijden van een recht vaarwegvak, zo ook in Rijswijk. In de vrijwaringszone wordt rekening gehouden met het voorkomen van belemmeringen voor:

- de zichtlijnen van de bemanning en de op het schip aanwezige navigatieapparatuur voor de scheepvaart;
- het contact van de scheepvaart met bedienings- en begeleidingsobjecten;
- de toegankelijkheid van de provinciale vaarweg voor hulpdiensten vanaf de wal, en
- het uitvoeren van beheer en onderhoud aan de provinciale vaarweg.

Het instandhouden van de vrijwaringszone zorgt voor een vlotte en veilige doorvaart op onze vaarwegen. Dit kan onder meer betekenen dat bomen gekapt moeten worden.

Daarnaast is in de Vaarwegenverordening 2015 opgenomen (artikel 14 onder c) dat het verboden is houtgewas of takken van bomen zodanig in of boven de vaarweg te laten hangen dat deze hinder voor de scheepvaart kunnen veroorzaken. In sommige gevallen wordt geoordeeld, dat het in belang van de veiligheid effectiever is om de boom te kappen dan frequent takken te verwijderen. De wortels van bomen, die nabij een beschoeiing staan, kunnen schade aanbrengen aan aanwezige beschoeiingen langs onze vaarwegen. Voor het in goede staat houden van de oever in het kader van veiligheid en doorstroming op de vaarweg (conform artikel 8 Vaarwegenverordening 2015) kan worden besloten dat een boom die te dicht op de beschoeiing staat gekapt moet worden.

Het komt bij onderhoudswerkzaamheden voor dat er graafwerkzaamheden bij de beschoeiing worden uitgevoerd. Het wortelpakket van dichtbij staande bomen wordt dan aangetast. Soms moeten bomen, in het belang van veiligheid, van goed onderhoud en het in stand kunnen houden van onze vaarwegen, worden gekapt.

Bomen die dienen te worden gekapt worden altijd (minimaal) één op één gecompenseerd, indien mogelijk op de betreffende locatie zelf en in overleg met de betrokken overheden.

4. *Hoeveel bomen is de provincie van plan te amoveren in het kader van deze vaarwegverbreding ?*

Antwoord:

Voor de verbredingen, en het vervangen van de oeverconstructies ten behoeve van een vlotte en veilige doorvaart is in overleg met de gemeente Rijswijk voorlopig geconcludeerd dat van de 227 bomen, 121 bomen niet duurzaam te behouden zijn bij vervanging van de oever met de huidige uitvoeringsmethode (90 stuks) en de voorgenomen verbredingen (31 stuks).

Bomen die dienen te worden gekapt worden altijd (minimaal) één op één gecompenseerd, indien mogelijk op de betreffende locatie zelf en in overleg met de betrokken overheden.

5. *Op welke manier heeft het College met de gemeente en omwonenden gecommuniceerd over het voornemen om deze bomen te kappen?*

Antwoord:

Begin 2016 is het eerste contact met de gemeente Rijswijk gelegd. Dit maakte in eerste instantie onderdeel uit van een overleg in het kader van de aanleg van de reconstructie van de Delftweg (een project van gemeente Rijswijk), de verbreding van tramlijn 1 en de oeververvangning. Vanaf de start van de ontwerpfasen voor de oeververvangning in september 2016 is de gemeente Rijswijk bij de oeververvangning betrokken, te beginnen met een zogenaamde "project startup" met alle betrokken overheden, waaronder ook het Hoogheemraadschap van Delfland.

Bij de uitwerking van het ontwerp kwam naar voren dat de impact op de bomen en de omgeving groot is. Vanaf november 2016 is er intensief overleg met de gemeente Rijswijk en het Hoogheemraadschap van Delfland over de bomen.

Op 9 maart 2017 is de provincie aanwezig geweest op een informatieavond van de gemeente Rijswijk met betrekking tot de reconstructie van de Delftweg en zijn de aanwezigen ook geïnformeerd over de oeververvangning. In de voorbereiding voor onze eigen informatieavond van 10 mei jl. is de gemeente Rijswijk betrokken geweest en was er ook een vertegenwoordiging van de gemeente aanwezig.

6. *Hoe beoordeelt het College de samenhang van uw voornemen tot kap van de bomen en de in de Rijswijkse gemeenteraad ingediende en door het college overgenomen motie om een betere groenbalans te realiseren waarbij ook een minimum aantal bomen per inwoner wordt geregeld?*

Antwoord:

Er is geen samenhang. Het Rijswijkse beleid om een betere groenbalans te realiseren betreft autonoom gemeentelijk beleid. De gemeente Rijswijk heeft in haar APV onder artikel 4.11 onder 4 staan: "Het bevoegd gezag kan een herplantplicht opleggen onder nader te stellen voorschriften". De gemeente Rijswijk heeft daarmee het middel om haar beleid tot een betere groenbalans uit te voeren. Bomen die in dit project dienen te worden gekapt worden (minimaal)

één op één gecompenseerd, indien mogelijk op de betreffende locatie zelf en in overleg met de betrokken overheden.

7. *Welke compensatiemaatregelen is het College van plan te gaan nemen wanneer er daadwerkelijk wordt overgegaan tot kap van de bomen?*

Antwoord:

Zie ook het antwoord op vraag 6. In overleg met de gemeente Rijswijk en het Hoogheemraadschap van Delfland wordt bekeken of er mogelijkheden bestaan om een bomenplan te integreren in zowel de oeververvanging als de voorgenomen reconstructie van de naastgelegen Delftweg, waarbij zowel de belangen van (water)veiligheid en doorstroming op de vaarweg, als het belang van groen zoveel mogelijk worden gediend. Mocht dit op bepaalde locaties niet haalbaar blijken dan zullen in overleg met de gemeente Rijswijk bomen en groen elders worden gecompenseerd.

8. *Zijn er meer plekken waar het College voornemens is grote aantallen bomen (meer dan 20) te kappen? Zo ja, welke locaties betreft dit?*

Nee. Op dit moment zijn er geen oeververvangingsprojecten in voorbereiding waarbij grote aantallen bomen gekapt moeten worden.

Duurzaamheid

De vaarwegverbreding biedt ook kansen. De provincie en de gemeente Rijswijk hebben beiden ambities om de energievoorziening te verduurzamen. Verwarming (en koeling) met het oppervlaktewater kan daaraan bijdragen. Eerder zijn daartoe in Zuid-Holland projecten in Duindorp (Den Haag, met zeewater) en de Maastoren (Rotterdam, met rivierwater) gerealiseerd.

9. *Is het College met GroenLinks eens dat oeverreconstructie een goed moment is om de mogelijkheden voor oppervlaktewarmtewinning te onderzoeken en zo werk met werk te maken? Zo niet, waarom niet? Zo wel, is dit staand beleid of is het College bereid het staand beleid te maken om bij oeverprojecten de mogelijkheden te verkennen van warmtevoorziening uit oppervlaktewater? Graag toelichting.*

Antwoord:

Nee. De oeververvanging staat los van vraag of er langs deze vaarweg potentie is voor warmtewinning uit oppervlaktewater en kan ten alle tijden later worden geïmplementeerd. In het warmteplan 'Anders Verwarmen' van de provincie Zuid-Holland wordt aangegeven dat thermische energie uit oppervlaktewater (Smart Polders) veelbelovend is als innovatieve techniek. Daarbij wordt echter ook opgemerkt dat de techniek momenteel nog in de kinderschoenen staat.

10. *Welke stappen heeft het College gezet en/of gaat zij nog zetten om bij het vaarwegverbredingstraject de potentie voor warmtevoorziening uit oppervlaktewater te onderzoeken en realiseren?*

Antwoord:

Samen met de regio's organiseert de provincie "energiegesprekken". Daarbij kunnen partijen met de provincie in gesprek, onder andere over dit warmteplan. De afgelopen

periode heeft de provincie via warmtekansenkaarten en de Warmteatlas al een proces gefaciliteerd om lokale en regionale warmte initiatieven in beeld te brengen. Daarnaast ondersteunen wij gemeenten bij de verdere uitwerking van hun warmteplannen. Dat geldt ook voor de betrokken gemeente(n) bij het onderhavige oeververvangings traject.

11. *Hoe betreft het College hier andere partijen (gemeente, bewoners, waterschappen e.d.) bij?*

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 10. De provincie is in gesprek met waterschappen, energiecoöperaties en woningbouwcorporaties over de transitie naar andere vormen van verwarmen, waaronder ook innovatieve technieken als thermische energie uit oppervlaktewater.

12. *Zijn er meer oeverreconstructies in Zuid-Holland in voorbereiding of uitvoering?*

Antwoord:

Ja. De komende periode wordt ongeveer 5 km oeverconstructie per jaar vervangen. Hierbij ligt de nadruk op de belangrijkste routes voor beroepsvaart: Vaarweg Rotterdam- Den Haag, de Gouwe en het Merwedekanaal.

13. *Wat is daar de potentie voor duurzame warmtevoorziening?*

Antwoord:

Dat is momenteel niet bekend. Via www.warmteatlas.nl is wel informatie beschikbaar over de potentie voor warmtewinning uit oppervlaktewater. Er zijn echter ook geïnteresseerde marktpartijen voor nodig en afnemers van potentiële warmte. Uit een recente marktdialoog, georganiseerd door het Hoogheemraadschap van Delfland, is gebleken dat marktpartijen graag van de lokale overheid informatie willen krijgen over de mogelijke gebruikers van deze warmte. Ook verwachten ze een toegankelijk loket bij de waterschappen met betrekking tot de mogelijkheden rondom energiewinning uit oppervlaktewater.

Den Haag,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. J.H. de Baas drs. J. Smit